

Z OBSAHU

- Mistrovství ČR v grafických předmětech
- Jak absolventi využívají svou kvalifikaci
- Zájem o absolventy pracovních stáží
- Postsekundární vzdělávání v zemích OECD
- Projekt Koncept: impuls pro další vzdělávání v ČR
- Příloha: Diskuse o vzdělávání

všeobecné
odborné
umělecké
jazykové
celoživotní

2/2013

vzdělávání

ČTVRTLETNÍK NÁRODNÍHO ÚSTAVU PRO VZDĚLÁVÁNÍ

JDE O KONTINUITU VZDĚLÁVACÍ POLITIKY

Od začátku roku probíhají dvě navzájem provázané diskusní kampaně o českém vzdělávacím systému a jeho vývoji do roku 2020. Jednu z nich vede ministerstvo školství a nazvalo ji „veřejná konzultace“, druhou organizuje obecně prospěšná společnost EDUin pod názvem Česko mluví o vzdělávání. Jaká důležitá zjištění zatím z debat vzešla?

**První náměstek
ministra školství
Jiří Nantl**

Základní zprávu vidím v tom, že není společenská potřeba po nějaké zásadní strukturální změně ve vzdělávání. Z toho bychom měli vycházet i v připravované strategii do roku 2020.

Myslím, že bychom měli dosáhnout určitého zklidnění. Obrovský problém představuje to, že jsou neustále vyhlášovány nějaké reformní záměry a plánovány změny, které se často ani neuskuteční, ale odčerpávají naši kapacitu, kterou bychom mohli věnovat zlepšování běžných věcí ve vzdělávání.

Pokud bychom se shodli, že nebudeme do roku 2020 plánovat zásadní strukturální změny, mohli bychom se soustředit na vytváření podpory těch pravidel, která už existují. Legislativa přinesla v minulých letech do školství poměrně velkou obsahovou inovaci, ale ta nebyla následována inovací organizačních forem a procesů. Například koncept rámcových vzdělávacích programů znamená „přetržku“ s určitým stylem přemýšlení a staletou tradicí, ale způsob administrativy i myšlení lidí vlastně odpovídá pořád ještě starému systému. Proto se při veřejné konzultaci debatuje také o tom, jak zkvalitnit řízení vzdělávacího systému, a chtěli bychom, aby byly změny obsahu doplněny potřebnými organizačními inovacemi.

Diskuse EDUin - foto Vojtěch Hurych

**Mluvčí EDUin
Tomáš Feřtek**

V debatách se projevuje jednoznačně, že deziluze učitelů je opravdu nebyvalá, řekl bych, že už ani

horší být nemůže.

Učitelé mají pocit, že jejich profese je znevažovaná a podceňovaná, přitom mám dojem, že ve skutečnosti je pověst učitelské profese ve veřejnosti lepší, než si sami učitelé představují. Všechny další změny se proto musí velmi pečlivě zvážit, protože učitelé už neunesou další kroky, do kterých by museli vložit plno energie a pak by z toho zase nic nebylo. To si už nemůžeme dovolit. Chystaná strategie je přesto potřebná.

Měla by identifikovat klíčové problémy ve školském systému a naznačit, co by se s nimi dalo dělat. Reforma, která začala v roce 2005, šla i přes všechny své nedostatky dobrým směrem, chybí ale spousta kroků, aby mohla pořádně fungovat. Strategie by tedy měla vytvořit itinerář toho, co systém potřebuje, aby fungoval lépe, a příští politik si pak může zvolit témata, která bude chtít řešit, podle toho, zda k nim už jsou vytvořeny podmínky, kolik na to bude mít peněz a do jaké míry to bude odpovídat jeho politickým preferencím. Teď je u nás možné, aby ministr dělal, co ho zrovna napadne. Takže strategie by se měla stát nástrojem, který zvýší kontinuitu vzdělávací politiky, a to je zásadní změna.

Pokračování rozhovorů najdete v příloze.

Zoja Franklová

POVĚSTNÁ LAŤKA

Žáci učebních oborů skládají během června závěrečné zkoušky. Mám radost, že většina z nich už je dělá podle jednotného zadání, které připravujeme v rámci projektu Nová závěrečná zkouška 2.

Často slyším otázku, k čemu to vlastně je, jestli jednotné zkoušky budou těžší a víc žáků u nich neuspěje, nebo jestli sjednocení zkoušek nebude znamenat, že ve školách začnou připravovat žáky jen na ta témata, která jsou obsažena v jednotných zadáních, a ostatní části oboru budou zanedbávat. Zkoušky skutečně mohou být těžší. Například

tam, kde si škola dosud připravovala zadání písemné zkoušky, které obsahovalo jen několik otázek z odborné teorie, a nyní v jednotném zadání nalezne také úkoly na vypracování výrobního výkresu a technologické výpočty. Nebo v oboru Kuchař mohl žák skládat praktickou zkoušku během jednoho dne, s využitím jednotného zadání ale musí vařit dva dny a kromě toho hodnotící komisi prezentovat samostatnou odbornou práci, kterou si dříve připravil – a to i v cizím jazyce.

Ale platí to i naopak: některé školy považují jednotné zadání za méně náročné a k jednomu nebo dvěma dnům praktické zkoušky přidávají další den, ve kterém žákům zadávají ještě vlastní úkoly.

Jednotné zadání je tedy tou pověstnou laťkou, kterou žák musí přeskočit, aby prokázal, že obor, ve kterém se učil, ovládá. Výšku té laťky stanovují jak odborníci

ze škol, tak zástupci zaměstnavatelů – a je pro všechny žáky stejná.

Stěžejní částí závěrečných zkoušek je zkouška praktická, která obsahuje komplexní úkoly typické pro obor, např. automechanik provádí celkem 27 úkolů – diagnostiku závad, měření emisí, seřízení světel, kontrolu brzd atd.

Jasně se při tom ukáže, jak zvládá svou profesi, a to v celé šíři oboru. Na to se nemůže připravit týden před zkouškou, to je záležitostí celé tříleté přípravy.

Takže pokud chce škola dobře připravit své žáky na závěrečné zkoušky, nemůže se soustředit na nějaká dílčí témata, ale musí dbát o kvalitní výuku celého oboru.

Dana Kočková

DVACET LET SEMINÁŘE V KROMĚŘÍŽI

V Kroměříži se od 15. do 16. května konal už podvacátý celostátní seminář o odborném vzdělávání. Vzhledem k tomuto jubileu byl uspořádán nejen pro účastníky z Česka, ale i ze Slovenska. Na semináři vystoupili zástupci MŠMT, Ministerstva školství SR, Národního ústavu pro vzdělávání, Štátneho inštitútu odborného vzdelávania v Bratislave, představitelé českých i slovenských krajů, reprezentanti českých a slovenských zaměstnavatelů, ředitelé českých i slovenských odborných škol.

Jednání semináře potvrdilo, že hlavní cíle odborného vzdělávání jsou v zásadních rysech stejné, i když se v jednotlivých zemích liší způsoby řízení odborného vzdělávání, příslušná legislativa nebo financování.

Také se ukázalo, že v obou zemích existují podobné problémy, které musí řídicí pracovníci i poskytovatelé odborného vzdělávání řešit. Jde například o nerovnoměrný demografický vývoj či diskrepanci mezi poptávkou a nabídkou po odborném vzdělávání v určitých oborech či sektorech.

Na rozdíl od Česka byl ve Slovenské republice přijat v roce 2009 zákon o odborném vzdělávání a přípravě, který upravuje jeho koordinaci na celostátní i krajské úrovni a zahrnuje všechny aktéry, kteří mají zájem na vzdělávání a přípravě žáků. Zákon vymezuje i postavení zaměstnavatelů, kteří řeší na Slovensku podobné problémy jako v ČR. Díky zákonu získali vliv na strukturu odborného vzdělávání i na jeho financování. Podle viceprezidenta Zväzu automobilového priemyslu SR Juliusa Hrona zákon přispěl k tomu, že se zúčastněné strany dokázaly shodnout na jednotném postupu rozvoje a zacílení odborného vzdělávání.

„Zkušenosti našich kolegů ze Slovenska jsou dobré a my máme možnost se z nich poučit. Dohodli jsme se na dalších setkáních a výměně zkušeností,“ dodává k tomu Tatána Vencovská z NÚV.

Zoja Franklová

JAK SE MOHOU ŠKOLY ZAPOJIT DO PROJEKTU POSPOLU

Projekt Pospolu (Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi), financovaný z ESF a realizovaný NÚV a MŠMT, se zaměřuje na hlubší propojení spolupráce škol a firem. Do jednotlivých aktivit projektu se mohou zapojit i odborné školy a firmy. Jak konkrétně a kdy?

Pilotáž modelů spolupráce škol a firem

První formou zapojení škol do projektu je účast v pilotním ověřování spolupráce středních škol a firem. Z výběrového řízení vzejde celkem 25 partnerství, pilotáž bude probíhat ve všech regionech ČR a bude zaměřena zejména na technické obory středních škol. Povinnou formou spolupráce bude odborný výcvik nebo praxe v prostředí firmy. Pilotáže budou probíhat od září 2013 do ledna 2015.

Školy se mohou přihlásit do výběrového řízení ve lhůtě 50 dnů od zveřejnění zadávací dokumentace (červen 2013), a to buď se svým sociálním partnerem (firmou, jinou školou, více firmami), nebo může nabídku podat jeden ze subjektů (škola nebo firma) a zbývající partneři pak mají v zakázce roli smluvního partnera (subdodavatele).

Další informace o pilotáži najdete na www.projektpospolu.cz/pilotaz.

Modely spolupráce škol a zaměstnavatelů

Dalším způsobem, jak se školy mohou podílet na aktivitách projektu Pospolu, je účast na tvorbě aplikovaných modelů spolupráce škol a zaměstnavatelů. Celkem 56 aplikovaných modelů bude vytvořeno rozpracováním tří obecných modelů spolu-

práce škol a zaměstnavatelů, které vznikly na začátku projektu (pro obory H, M a L). Aplikované modely spolupráce budou obsahovat konkrétní informace o spolupráci a jejích cílech, obsahu, způsobech organizace a zajištění a evaluace. Uvítáme proto vaše podněty a náměty, jak spolupráci mezi středními odbornými školami a zaměstnavateli podpořit a zlepšit. Podílet se můžete na tvorbě a připomínkování modelu, tvorbě případové studie nebo následné opioneture při finalizaci modelu v závěru projektu.

Další formy spolupráce s Pospolu

Školy mohou dále spolupracovat průběžně na tvorbě metodických a učebních materiálů na podporu realizace výuky v prostředí firem a mohou se podílet i na zpracování dalších materiálů. Od školního roku 2013/2014 se budou zástupci škol moci účastnit vzdělávacích akcí, které budou realizovány na podporu zavádění vytvořených modelů do praxe.

V případě zájmu o zapojení do projektu Pospolu (kromě pilotáže) nás prosím kontaktujte na e-mailu pospolu.info@nuv.cz. Více informací o projektu a jeho aktivitách najdete na www.projektpospolu.cz. Pokud máte zájem o zaslání novinek o projektu, zaregistrujte se na www.projektpospolu.cz/registrace.

Lucie Šnajdrová

NOVÝ WEB EUROPASSU

Od června 2013 najdete na adrese www.europass.cz graficky nově upravený web s aktuální strukturou dokumentů Europassu. Můžete si zde vyplnit on-line životopis i evropský pas dovedností, který životopis vhodně doplňuje a údaje o vašich znalostech a dovednostech v něm přehledně dokládá. Nový web je jednoduchý a přehledný – kromě možnosti vyplnění dokumentů, vzorových příkladů a pokynů k jejich vyplnění tu najdete i odkazy na informační zdroje o možnostech studia a práce v Evropě.

Lucie Šnajdrová

Napište nám info@europass.cz

CO JE EUROPASS?

PRO KOHO JE EUROPASS?

KONTAKT

HLEDEJ

ŽIVOTOPIS

Europass-životopis (E-CV) je základním dokumentem Europassu. Vyplňuje si jej každý občan sám v libovolném jazyce země EU.

NAPSAT VLASTNÍ ŽIVOTOPIS

EVROPSKÝ PAS DOVEDNOSTÍ

Evropský pas dovedností je online přístupná složka, do které si uložíte dokumenty, jako např. kopie certifikátů, státní zkoušky apod.

ZALOŽIT EVROPSKÝ PAS DOVEDNOSTÍ

JAZYKOVÝ PAS

MOBILITA

DODATEK K OSVĚDČENÍ

DODATEK K DIPLOMU

EQF odkazuje na úroveň Vaší kvalifikace

Od roku 2012 je na dodatcích k osvědčení i formuláři životopisu uvedena úroveň EQF - Evropského rámce kvalifikací

MINISTR NAVŠTÍVIL NÚV

Ministr školství Petr Fiala navštívil v úterý 14. května spolu se svým náměstkem Jindřichem Fryčem Národní ústav pro vzdělávání. Po mnoha letech se tak do NÚV podíval vrcholný představitel resortu.

Na jednání s vedením NÚV se ministr osobně seznámil s chodem a směřováním ústavu i projektů, které instituce realizuje. Řeč se ale netočila jen kolem činnosti ústavu, na zhruba hodinové schůzce se diskutovaly také aktuální otázky počátečního i dalšího vzdělávání. Poté si ministr prohlédl některá pracoviště a setkal se také se zástupci jednotlivých projektů.

Alžběta Polzová

NOVOU ZÁVĚREČNOU ZKOUŠKU SKLÁDÁ STÁLE VÍC ŽÁKŮ

Závěrečnou zkoušku podle jednotného zadání bude v průběhu června skládat celkem 27 805 žáků učebních oborů. O tom, zda to tak bude, rozhoduje škola. Letos se pro nové pojetí zkoušek rozhodlo 402 škol s učebními obory kategorie H a 139 škol s obory kategorie E, kde se učí převážně žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Oproti minulému školnímu roku se zvýšil podíl škol používajících jednotné zadání v obou kategoriích – v oborech kategorie H z 80,6 % na 85,7 % a v kategorii E se zvýšil z 61 % na 77 %.

Zoja Franklová

WORKSHOPY EVALUAČNÍCH NÁSTROJŮ

Národní ústav pro vzdělávání uspořádal od března do května sérii workshopů o evaluačních nástrojích, které byly vyvinuty v národním projektu Cesta ke kvalitě.

Workshopy byly určeny pro učitele základních a středních škol. Ti získali informace o využitelnosti jednotlivých nástrojů, rizicích práce s nimi, např. informace o interpretaci zjištěných dat, a prakticky nacvičili ovládání nástroje online na portálu evaluačních nástrojů. Další tři termíny budou vyhlášeny na počátku příštího školního roku v různých krajích ČR. Vzhledem k tomu, že se jedná o aktivitu financovanou MŠMT v rámci udržitelnosti projektu ESF, je účast zdarma. Workshop nabízí možnost pracovat se všemi 30 evaluačními nástroji, které vznikly v rámci projektu. Skupina učitelů se ale může dohodnout na tom, které nástroje ji nejvíce zajímají, a s těmi se pak pracuje.

Zoja Franklová

KONFERENCE PROJEKTU KONCEPT

Dne 19. června 2013 se v pražském hotelu Step uskutečnila závěrečná konference projektu Koncept. Jejím cílem je veřejné představení všech částí nově navržené koncepce dalšího vzdělávání v ČR. Na konferenci bude mimo jiné vůbec poprvé veřejně představen navržený systém ratingu vzdělávacích institucí, který zákazníkům umožní orientovat se v jejich kvalitě.

Jako další bude představen komplexní systém monitoringu dalšího vzdělávání, který např. úřadům práce umožní získávat údaje o dalším vzdělávání na jednom místě.

Více o projektu na str. 8 a 9.

Zoja Franklová

SEMINÁŘ TTNET

Ve dnech 18.–19. června 2013 se v konferenčním centru v Kostece nad Černými lesy uskutečnil workshop Faktory ovlivňující kvalifikaci vzdělavatelů v odborném vzdělávání. Proběhne za finanční podpory MŠMT ČR a ve spolupráci s pražskou pobočkou České pedagogické společnosti. Workshop je určen vysokoškolským pedagogům, ředitelům a zástupcům ředitelů SOŠ a SOU, učitelům odborných předmětů a odborného výcviku, zástupcům vzdělávacích organizací a samozřejmě samotným lektorům. Cílem workshopu je diskutovat o specifikách pozice učitelů a lektorů v odborném vzdělávání, o faktorech ovlivňujících jejich kvalifikaci či jejich další vzdělávání.

Zoja Franklová

476 ČISTÝCH ÚHOZŮ ZA MINUTU

Již jednadvacátý ročník Mistrovství republiky v grafických předmětech hostila od 8. do 9. dubna Obchodní akademie Tomáše Bati a VOŠ ekonomická Zlín. Akci tradičně pořádá Státní těsnopisný ústav, součást Národního ústavu pro vzdělávání, spolu s občanským sdružením Interinfo ČR.

Mistrovství České republiky je vyústěním krajských kol, jichž se letos zúčastnilo 424 žáků obchodních akademií, gymnázií a dalších středních škol. Do celostátního mistrovství postoupilo 66 žáků, kteří soutěžili v psaní na klávesnici, korektuře textu, wordprocessingu a v záznamu mluveného slova.

Soutěžní disciplíny

Nejvíce soutěžících zápolilo v disciplíně psaní na klávesnici, kterou vyhrála Karin Cieslarová z Gymnázia Karviná s výkonem 476 čistých úhozů za minutu a 0,04 % chyb. Za nejnáročnější disciplínu je považován tzv. wordprocessing, neboli profesionální zpracování textu. Soutěžící musí využít funkcí svého textového editoru a přetvořit jemu dané textové soubory takovým způsobem, aby v co nejkratším čase správně provedl všechny úkoly, které mu ukládá vytištěné zadání.

Fotografie z krajského kola soutěže

Letos to nejlépe zvládl Samuel Balínek z OA Český Těšín. V záznamu mluveného slova i korektuře textu zvítězila Karolína Foukalová z Gymnázia Rožnov pod Radhoštěm, která dokázala zaznamenat 6 minut diktátu se 13 chybami a udělat 144 korektur.

Státní těsnopisný ústav

Soutěžení v grafických předmětech má v naší republice dlouholetou tradici, i když zpočátku šlo hlavně o opis textu na psacím stroji a o zápis mluveného slova těsnopisem. S vývojem nových technologií se však nemění jen soutěžní disciplíny, ale i náplň práce Státního těsnopisného ústavu. Ten v současné době připravuje a provádí rekvalifikační kurzy, zabývá se poradenstvím a pořádá semináře pro učitele středních škol. Věnuje se i tvorbě výukových programů, publikací a dalších školních pomůcek. V neposlední řadě také vydává časopis Rozhledy, který je určen především studentům a učitelům středních škol, v nichž se vyučuje předmět písemná a elektronická komunikace.

Alžběta Polzová

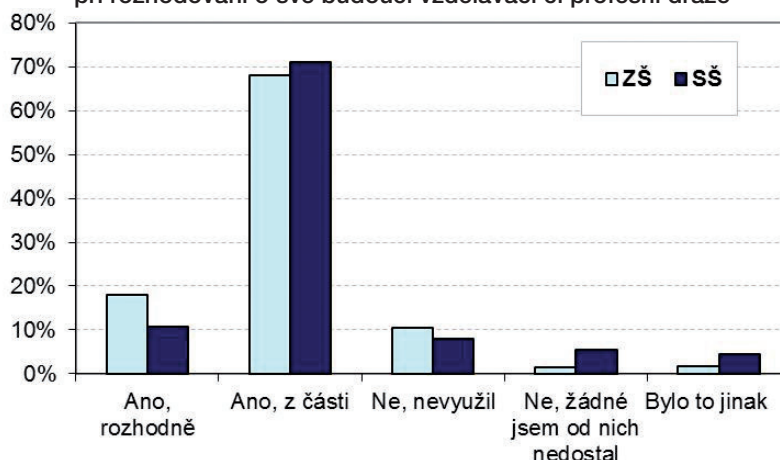
UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ ŠKOL NA TRHU PRÁCE – 2012

Projekt VIP Kariéra II – KP opět po roce vydává souhrnnou publikaci, která obsahuje nejnovější zjištění z oblasti zaměstnanosti absolventů, studia, volby povolání nebo další studijní dráhy. Autoři se věnují i problémům, se kterými se žáci i absolventi škol setkávají, a naznačují dostupné formy pomoci.

Předčasné odchody ze vzdělávání

Na gymnáziích a v maturitních oborech středních odborných škol v ČR nejsou předčasné odchody žáků výraznějším problémem. Je to také proto, že odcházející často přestupují do jiného (obvykle nižšího) typu vzdělávání a bez přerušení pokračují ve studiu. Varovné jsou ovšem statistiky zejména u oborů kategorie E, kde podíl žáků, kteří opouštějí školu už v prvním ročníku, dosahuje téměř jedné třetiny a možnosti změny typu studia jsou omezené. Z oborů kategorie H a z oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem odchází během prvního ročníku kolem 16 % žáků. V problematice předčasných odchodů ze vzdělávání je nejvýznamnějším faktorem charakter rodinného zázemí, skutečnost, zda má rodina o vzdělání dítěte zájem, respektive zda je rodina schopná dohlédnout na to, aby žák plnil své povinnosti, a motivovat ho. Rizikovým faktorem je rovněž chybná volba oboru nebo školy, tedy situace, kdy žák ztratí o obor zájem nebo jeho schopnosti neodpovídají zvolené úrovni vzdělání. Předčasným odchodům lze preventivně čelit v momentech, kdy se žáci rozhodují o své budoucí vzdělávací nebo profesní kariéře. Pokud jde o vhodné

Jak využili žáci základních a středních škol rady svých rodičů při rozhodování o své budoucí vzdělávací či profesní dráze

intervenční nástroje zaměřené na podporu dokončení studia, odborníci zdůrazňují potřebu včasné reakce při prvních obtížích, brzké upozornění rodičů na absence žáka a dále potřebu individuálního přístupu a posuzování žáků v kontextu jejich životní situace.

Volba vzdělávací a profesní dráhy

Výsledky šetření mezi žáky základních škol ukázaly, že otázku, co budou dělat po

skončení základní školy, začínají žáci základních škol většinou řešit v osmém ročníku, přičemž dívky řeší svou budoucnost dříve než chlapci. Žáci středních škol se svou budoucností začínají většinou zabývat v předposledním ročníku střední školy. Přestože se žáci i jejich rodiče domnívají, že volba vzdělávací a profesní dráhy by měla být především autonomní záležitostí žáka, z výsledků šetření je patrný nezanedbatelný vliv rodičů. 99 % žáků základních škol

METODICKÝ PORTÁL JE PŘÍVĚTIVĚJŠÍ

Metodický portál RVP.CZ má za sebou již více než rok samostatného života v rámci resortního úkolu Národního ústavu pro vzdělávání. Když byl v lednu roku 2012 ukončen projekt Metodika II, nikdo z nás neměl představu, jak na změnu situace zareagují uživatelé. Nyní už můžeme konstatovat, že nejen stávající uživatelé zůstali Metodickému portálu RVP.CZ věrni, ale počet návštěv má stále zvyšující se tendenci. Stále se tedy můžeme chlubit velmi vysokou návštěvností – více než 20 000 jedinečných návštěvníků v modulu DUM týdně nebo téměř 50 % nových návštěv modulu Články v prvním týdnu měsíce května.

Abychom si udrželi zájem široké pedagogické veřejnosti, snažíme se nejen nabízet kvalitní a garantovaný obsah, ale také stále vylepšovat funkce jednotlivých modulů nebo prezentovat možnosti využití Metodického portálu RVP.CZ na různých akcích. Nejnavštěvovanějšími moduly Metodického portálu RVP.CZ jsou standardně moduly DUM (Digitální učební materiály) a Články. Velmi často (a v modulu DUM vždy) jsou součástí nabízených materiálů přílohy ke stažení – většinou se jedná o textové nebo tabulkové dokumenty, popř. prezentace. Tyto přílohy se daly dosud prohlédnout jen po stažení do počítače uživatele. Mohlo se tak stát, že než učitel našel konkrétní pracovní list či prezentaci, která by nejlépe odpovídala jeho výukovým záměrům, musel stáhnout větší množství souborů. Od konce března proto nabízíme mnohem pohodlnější cestu – přílohy v nejrozšířenějších formátech může náš uživatel nyní pouze zobrazit v náhledu, a tak se ihned rozhodnout, zda si je stáhne, či nikoli. Vyhledávání „toho pravého“ se tak zrychlí a zjednoduší.

Usnadnění pro uživatele

Modul Články nabízí ještě dvě další přívětivá usnadnění při prohlížení článků. Pokud byl článek delší, bylo po jeho přečtení nutné posunout celý článek pomocí myši či klávesnice nahoru, aby mohl uživatel dál pokračovat v prohlížení obsahu modulu Články nebo vstoupit do dalších nabízených modulů. Nyní je k dispozici v pravém dolním rohu tlačítko „Na začátek článku“. Po kliknutí se právě otevřený článek automaticky převede na začátek, čímž se nejen zobrazí základní údaje o článku a možnost vložit jej do své kolekce či zobrazit články se stejným očekávaným výstupem, ale také hlavní lišta, přes kterou může uživatel pokračovat v prohlížení Metodického portálu RVP.CZ. Registrovaní uživatelé mají k dispozici mnoho dalších nástrojů, jak si zpříjemnit využívání Metodického portálu RVP.CZ, např. tvorbu kolekcí zajímavých materiálů napříč celým portálem, přehled svých příspěvků ve všech základních modulech nebo možnost sledovat zajímavá diskusní témata a nechat si zasílat připomínky, pokud je v tématu něco nového.

Zobrazit na úvodní stránce článku

☒ Skok na začátek ☒ Nejnovější/nejčtenější články ☐ Filtr typů článků ☒ Dě

Nově si mohou uživatelé na titulní straně modulu Články nastavit, jaké příspěvky se jim mají zobrazovat, např. oblíbené články, vlastní články nebo filtr podle typu článků. Standardně mají všichni nastaveno zobrazení nejnovějších článků, dění v článcích a výše zmiňovaný skok na začátek. Všechna nastavení najde registrovaný uživatel v administracním panelu modulu Články v odkazu „Vzhled stránky“. Nezbytnou součástí rozšiřování okruhu našich uživatelů je také setkávání se s odbornou pedagogickou veřejností. V měsíci březnu jsme představili možnosti Metodického portálu RVP.CZ na konferencích ICT ve školství a Počítač ve škole.

E-portfolio – osobní i skupinová prezentace online

Všichni jsme už alespoň jednou slyšeli o osobních portfoliích. Na některých školách je právě osobní portfolio učitele jedním z východisek pro hodnocení celoroční pedagogické práce. Je také docela možné, že naši žáci budou v budoucnu spolu se životopisem odevzdávat portfolio svých projektů, prací a úspěchů. A protože to vše bude probíhat v 21. století, je docela pravděpodobné, že budou fyzické desky s papíry nahrazeny internetovým prostředím. Na workshopu jsme během 45 minut představili základní funkce modulu Digifolio na RVP.CZ.

a téměř 96 % žáků středních škol řeší svoji budoucí vzdělávací nebo profesní dráhu se svými rodiči a naprostá většina z nich (86 % žáků základních škol a 82 % žáků středních škol) rady svých rodičů opravdu využívá. Pouze malá část žáků základních i středních škol se přitom identifikuje s povoláním svých rodičů – většina z nich se chce věnovat jinému povolání než jejich rodiče.

Za pozitivní zjištění lze považovat to, že se žáci vcelku dobře orientují v tom, co je při výběru školy důležité. Jak žáci základních, tak středních škol vnímají vztah mezi vzděláváním a uplatněním na trhu práce a mají reálné představy o své budoucí dráze. Pro své rozhodování považují žáci obou vzdělanostních skupin za důležité zejména informace o obsahu studia, o možnostech uplatnění, o šancích dostat se na zvolenou školu, o náročnosti studia (za důležité to pokládá více než 90 % žáků základních škol a více než 80 % žáků středních škol). Na žáky, kteří nemají k dispozici rady rodičů nebo jiné relevantní zdroje, je třeba zaměřovat pozornost poradců na školách, protože nedostatek informací u těchto žáků může vést k předčasným odchodům ze vzdělávání. Výsledky šetření ovšem ukazují, že rodiče i žáci většinu poradenských pracovníků nevyužívají nebo je dokonce neznají a o kariérovém poradenství ve školách i mimo ně mají poměrně malé povědomí.

Jan Klufa

ni ve člancích ☐ Moje články ☐ Oblíbené články ☐ Uložit nastavení

Uživatel:
Odhlásit se **Administrace**
Vzhled stránky

Wiki na Metodickém portálu – prostor pro spolupráci učitelů

Moderní technologie umožňují učitelům kontaktovat se a komunikovat nehlédě na školu, město či stát, kde pracují. Výsledkem takové komunikace pak může být krátkodobá či dlouhodobá společná aktivita tříd, škol či dalších pedagogů. Důležité je najít prostředí, kde se budou všichni spolupracující cítit bezpečně a kde budou mít k dispozici vhodné nástroje ke sdílení. Metodický portál RVP.CZ nabízí modul Wiki, který je vhodným prostředím pro společnou tvorbu textů, sdílení materiálů ke stažení a vkládání fotografií s možností tří stupňů nastavení přístupnosti pro veřejnost. Na workshopu jsme představili strukturu modulu Wiki a prakticky si vyzkoušeli, jak vytvořit novou stránku, jak stránku editovat, jak nahrávat soubory ke stažení a mnoho dalšího pro smysluplné využití principů wiki.

Pavla Hublová

NEVÍTE SI RADY S ÚPRAVOU ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU?

Pomůže vám Průvodce upraveným RVP ZV

Opatřením ministra školství ze dne 29. ledna 2013 byl upraven Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Úpravy se týkaly tří vzdělávacích oborů (Cizí jazyk, Další cizí jazyk, Matematika a její aplikace) a řady témat, která prolínají obsahem různých vzdělávacích oborů (finanční gramotnost, dopravní výchova, ochrana člověka za běžných a mimořádných rizik, korupce, obrana státu, sexuální výchova a další náměty týkající se zdraví).

Podle dotazů, které směřují na konzultační centrum NÚV, se jako problém ukázal požadavek MŠMT zapracovat všechny změny do 1. 9. 2013 a zavést je plošně ve všech ročnících. Velké organizační potíže pak dělá školám především nové pojetí jazykového vzdělávání. Dosavadní model 6 hodin Dalšího cizího jazyka s možností výběru jakéhokoli jiného volitelného předmětu se změnil a tuto jinou volbu už žáci a jejich rodiče nemají. Pro školy to znamená hledat řešení, jak zakomponovat 6 hodin Další-

Proto byla zvolena možnost vytvoření interaktivního komplexního průvodce úpravami. Cílem bylo zajistit jednotnou metodickou podporu 24 hodin denně bez dalších nároků na čas učitelů a výdaje za cestovné. Interaktivní průvodce se skládá ze dvou částí, které jsou mezi sebou vzájemně provázány on-line odkazy. V první části jsou stránky věnované textu RVP ZV. Jsou v nich k „prolistování“ všechny kapitoly RVP ZV, které se změnily. Změny jsou vyznačeny jinou barvou písma nebo přeškrtnutím.

Obsah RVP ZV - Průvodce upraveným RVP ZV (NUV-sekce kurikula)

Text RVP ZV s odkazy

Přidat do kolekce
☆☆☆☆
počet hodnocení: 0
Doporučit 0 Tweet 1 +1

Obsah RVP ZV

Část A

- 1 Vymezení rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání v systému kurikulárních dokumentů
 - 1.1 Systém kurikulárních dokumentů
 - 1.2 Principy rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání
 - 1.3 Tendence ve vzdělávání, které navozuje a podporuje rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
- 2 Charakteristika základního vzdělávání
 - 2.1 Povinnost školní docházky
 - 2.2 Organizace základního vzdělávání
 - 2.3 Hodnocení výsledků vzdělávání
 - 2.4 Získání stupně vzdělání a ukončení základního vzdělávání

Navigace

O průvodci a úpravách (úvod)
Jak postupovat při úpravách
Aktuální doplnění a úpravy

Poznámky k úpravám
Úpravy v této části jsou formálního charakteru.

ho cizího jazyka (během dvou nebo tří let) u žáků, kteří si ho dosud nevolili. Ředitelé mají sice možnost přihlédnout k tzv. odůvodněným případům a rozhodnout u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a u žáků-cizinců, pro které by byl Další cizí jazyk problematický, o zařazení rozvíjejícího Cizího jazyka. Organizační a personální problémy se tím ale nezjednodušují. Navíc je u řady těchto žáků i „větší porce“ Cizího jazyka poměrně náročná. Ředitelé také často váhají, jak změny zapracovat (jako dodatek, jako nový ŠVP), a jak při některých úpravách postupovat, aby obstály vůči inspekci apod.

Interaktivní průvodce na Metodickém portálu

Aby se školám podařilo upravit školní vzdělávací programy ve shodě s RVP ZV a požadavky MŠMT, připravil Národní ústav pro vzdělávání Průvodce upraveným RVP ZV, který je od konce března k využití na Metodickém portálu RVP.CZ. Jedná se o několik desítek webových stran vytvořených v modulu Digifolio a Diskuze.

Semináře nebo případné konference by mohl navštívit jen zlomek z více než 4 000 škol a několika desítek tisíc jejich učitelů.

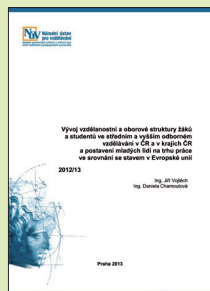
Druhá část se skládá z jednotlivých témat a učitelé v ní naleznou citace všech míst v RVP ZV, kde bylo téma přidáno nebo změněno, a dále se mohou seznámit s doporučeními, jak změny zapracovat do ŠVP. Pokud učitelům nebudou informace uvedené v průvodci dostačovat, mají možnost se buď obrátit na konzultační centrum, nebo v diskusním prostředí položit dotaz kolegům z jiných škol. Změny, ke kterým v průvodci dochází, jsou postupně uváděny na stránce věnované aktuálním doplněním a úpravám průvodce.

Jak budou učitelé základních škol a víceletých gymnázií s průvodcem pracovat, záleží na nich. My jim doporučujeme dobře se seznámit se všemi změnami a jejich důvody. Pak si pročíst návod Jak postupovat při úpravách a dobře se seznámit s doporučeními u konkrétního tématu. Teprve pak začít měnit ŠVP a případně se obracet na konzultační centrum. Při pravidelné práci s průvodcem je vhodné sledovat stránku Aktuální doplnění.

Autoři Průvodce upraveným RVP ZV doufají, že alespoň části učitelů trochu pomohou při začlenění úprav RVP ZV do jejich ŠVP.

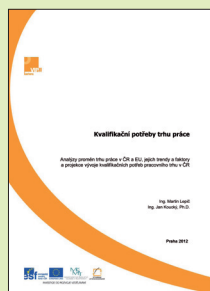
Jitka Jarníková
Tomáš Pavlas

PUBLIKACE VYDANÉ NÁRODNÍM ÚSTAVEM PRO VZDĚLÁVÁNÍ

VÝVOJ VZDĚLANOSTNÍ A OBOROVÉ STRUKTURY ŽÁKŮ A STUDENTŮ VE STŘEDNÍM A VYŠŠÍM ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ V ČR A V KRAJÍCH ČR A POSTAVENÍ MLADÝCH LIDÍ NA TRHU PRÁCE VE SROVNÁNÍ SE STAVEM V EVROPSKÉ UNII – 2012/13

Publikace informuje o vývoji počtů a podílů žáků 1. ročníků středního vzdělávání, nástavbového studia a vyššího vzdělávání, a to i v členění dle krajů a skupin oborů. Druhá část publikace se zabývá postavením mladých lidí na trhu práce v ČR a EU, zejména v souvislosti se stupněm jejich vzdělání. V závěru se nabízí i pohled na mladé bez zaměstnání, kteří práci nehledají, a na vztah předčasných odchodů ze vzdělávání a nezaměstnanosti.

KVALIFIKAČNÍ POTŘEBY TRHU PRÁCE

Publikace obsahuje analýzy vývoje zaměstnanosti v České republice a v zemích Evropské unie v letech 1995 až 2010. Zachycuje zejména vývoj struktury zaměstnanosti – podle odvětví, profesních skupin, vzdělání a kvalifikační náročnosti. Pro Českou republiku je zpracována i střednědobá projekce (do roku 2020) vývoje odvětvové, profesní a kvalifikační struktury pracovních míst. Autoři publikace doplňují celoevropské výzkumy a projekční modely vlastními přístupy a ukazateli.

NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ ŠKOL SE STŘEDNÍM A VYŠŠÍM ODBORNÝM VZDĚLÁNÍM – 2012

Každoročně vydávaná studie poskytuje rámcovou představu o úspěšnosti přechodu absolventů středních a vyšších odborných škol na trh práce. Úspěšnost přechodu je vyjádřena pomocí ukazatele míry nezaměstnanosti jak v jednotlivých kategoriích středoškolského a vyššího odborného vzdělání, tak podle skupin oborů vzdělání v rámci těchto kategorií. V letošním roce je studie doplněna o srovnání nezaměstnanosti mladých lidí s celkovou nezaměstnaností, a to na základě údajů z výběrového šetření pracovních sil.

PŘEDČASNÉ ODCHODY ZE VZDĚLÁVÁNÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Publikace mapuje problematiku předčasných odchodů ze středních škol z pohledu odborníků. Vychází z analýz rozhovorů realizovaných s managementem škol, poradenskými a pedagogickými pracovníky na školách, pracovníky úřadů práce i neziskových organizací, což umožňuje postihnout sledovanou problematiku z různých úhlů pohledu. Pozornost publikace se soustřeďuje zejména na vymezení širších rizikových faktorů i viditelných důvodů předčasných odchodů ze středních škol, popsání mechanismu předčasných odchodů, na možnosti intervence škol i dalších institucí a způsoby motivace žáků k dokončení studia na střední škole.

ROZHODOVÁNÍ ŽÁKŮ ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOL O DALŠÍM STUDIU A PRÁCI V POHLEDU ŽÁKŮ I JEJICH RODIČŮ

Tato publikace analyzuje hlavní aspekty kariérového rozhodování žáků základních a středních škol na základě porovnání výpovědí žáků a jejich rodičů. Autoři zde rozebírají otázky volby další vzdělávací a profesní dráhy, přičemž porovnávají názory žáků základních škol, středních odborných škol a středních odborných učilišť. Pozornost je dále věnována vlivu sociálního okolí žáka na rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze i informačním zdrojům a jejich efektivitě, a to jak osobních, tak institucionálních včetně využívání poradenských služeb.

CIZÍ JAZYKY NAPŘÍČ PŘEDMĚTY 2. STUPNĚ ZŠ A ODPOVÍDAJÍCÍCH ROČNÍKŮ VÍCELETÝCH GYMNAZIÍ

Tato publikace byla vydána pouze v elektronické podobě. Jde o přehlednou a velmi informativní on-line příručku k možnostem zavádění metody CLIL na 2. stupni ZŠ, která je určena jak pro učitele jazykových a nejazykových předmětů, tak i pro ředitele škol. Text připravoval mezinárodní tým odborníků pod vedením Terezy Šmídové. Vedle španělského experta z Baskicka Phila Balla se na příručce podílely špičkové odbornice z řad akademiků, jako Lenka Procházková, Gabriela Klečková, Naděžda Vojtková a Jarmila Novotná.

Všechny publikace jsou dostupné v elektronické podobě na stránkách NÚV (www.nuv.cz). Tištěné verze jsou také součástí knižního fondu knihovny Národního ústavu pro vzdělávání.

JAK ABSOLVENTI VYUŽÍVAJÍ SVOU KVALIFIKACI NA TRHU PRÁCE

Většina absolventů středních škol má na konci studia zájem pracovat ve svém oboru, reálná situace na trhu práce ale mnohé z nich nutí hledat si zaměstnání v jiném oboru nebo vykonávat méně kvalifikovanou práci. Tato a další zjištění přináší nová publikace Národního ústavu pro vzdělávání s názvem „Využití kvalifikace absolventů středních škol na trhu práce“. Publikace prezentuje výsledky dotazníkového průzkumu absolventů, kteří ukončili vzdělávání v roce 2009, a mají tedy s odstupem několika let od ukončení střední školy zkušenosti s uplatněním na trhu práce v období po nástupu ekonomické krize.

Jedním ze základních a tradičně sledovaných ukazatelů v rámci šetření prováděných mezi absolventy středních škol je uplatnění absolventů ve vystudovaném oboru. Výsledky průzkumu v této souvislosti ukázaly, že většina absolventů středních škol (kolem 75 %) měla v závěru svého studia zájem zahájit pracovní dráhu ve vystudovaném oboru, reálná situace byla ale nakonec podstatně odlišná. Ve skutečnosti získalo po ukončení střední školy práci ve svém oboru v rámci sledovaného vzorku jen 45 % dotázaných absolventů učebních oborů a 27 % se uplatnilo v příbuzném oboru. Zbývajících 28 % vyučených tedy zahájilo pracovní dráhu v jiném oboru. V kategorii absolventů maturitních oborů začalo pracovat po ukončení střední školy přímo v oboru 35 % a v příbuzném oboru 26 % absolventů. V jiném oboru se uplatnilo kolem 39 % absolventů. S odstupem tří let od ukončení studia na střední škole se podíl absolventů, kteří odcházeli pracovat do jiného oboru, ještě dále zvyšoval (přibližně o 10 p. b.). Tato tendence se projevila především u absolventů, kteří po ukončení studia začali pracovat v příbuzném oboru, naopak absolventi, kteří zahájili pracovní dráhu přímo ve svém oboru, v něm již zpravidla zůstali.

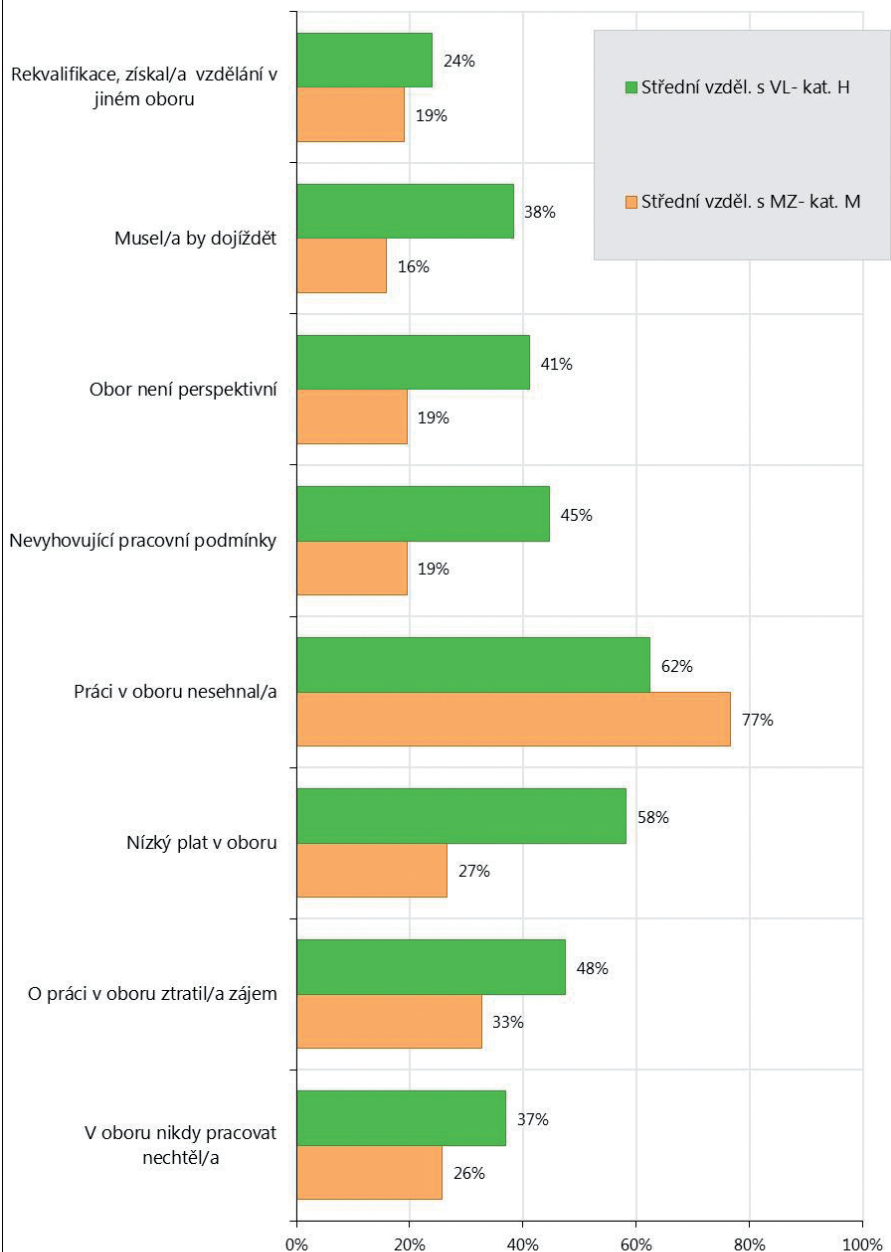
Maturanti pracují mimo obor častěji než vyučení

Zařadíme-li tyto výsledky do širšího kontextu dlouhodobých trendů, můžeme na základě porovnání s výsledky průzkumů realizovaných v NÚOV před nástupem ekonomické krize vysledovat dva významné posuny. Zatímco podíly vyučených pracujících v oboru a mimo obor se ve srovnání s obdobím před krizí nezměnily, v kategorii absolventů maturitních oborů se v rámci sledovaného vzorku podíl absolventů pracujících v jiném oboru zvýšil, a to zejména na úkor těch, kteří se dříve uplatňovali v příbuzných oborech.

Další významnou změnu najdeme v oblasti příčin odchodu do jiných oborů. Dominantním důvodem se v době ekonomické krize stává problém se získáním pracovního uplatnění v oboru, a to častěji u maturantů (77 % z těch, kteří pracují mimo obor). V kategorii vyučených tento důvod rovněž převažuje (62 %), určitou roli v jejich rozhodnutí odejít do jiného oboru ale hrají i širší faktory, jako nevyhovující platové (58 %) nebo pracovní podmínky (45 %), případně i ztráta zájmu o práci v oboru (48 %) nebo neperspektivnost původního oboru (41 %). V souvislosti s těmito výsledky je třeba záro-

Jak je vidět, současná ekonomická krize se do oblasti využití získané kvalifikace promítá nepříznivě. Přestože většina absolventů má na konci studia zájem pracovat ve svém oboru, reálná situace je vede k nutnosti přehodnotit původní záměry a hledat práci mimo vystudovaný obor, případně i přijmout pracovní místo na méně kvalifikované pozici.

Ukazuje se tak významná potřeba posilování role kariérového poradenství a nutnost

Důvody pro práci v jiném oboru (v % odpovědí rozhodně + spíše ano absolventů, kteří 3 roky od ukončení střední školy pracují v jiném než vystudovaném oboru). Možnost uvést více odpovědí současně.

veň upozornit na další aspekty úspěšného uplatnění na trhu práce. Míra nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s maturitou se dlouhodobě pohybuje na podstatně nižší úrovni než v kategorii vyučených – v dubnu 2012 činila 9,0 % oproti 16,7 % u vyučených. Menší uplatnění v oboru je tedy na druhé straně zřejmě kompenzováno nižší mírou nezaměstnanosti.

brát při výběru oboru v úvahu nejen zájmové zaměření žáka, ale i aspekty budoucího uplatnění na trhu práce.

Publikace „Využití kvalifikace absolventů středních škol na trhu práce“ je dostupná na www.nuv.cz. Komplexní informace pro výběr oboru poskytuje informační systém www.infoabsolvent.cz.

Jana Trhlíková

IMPULZ PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Na konci června končí tříletý projekt *Koncept*, který jako první po roce 1990 komplexně řešil problematiku dalšího vzdělávání. Projekt MŠMT měl na starosti Národní ústav pro vzdělávání a přispíval na něj Evropský sociální fond.

Proč byl projekt potřebný?

Podpora dalšího vzdělávání se stává naléhavým veřejným zájmem. Vedle kvalitního počátečního vzdělávání umožňuje další vzdělávání udržovat a rozvíjet kvalifikované pracovníky pro konkurenceschopnou ekonomiku. Ovšem pouze 11,4 % dospělých Čechů odpovědělo kladně na otázku, zda se v posledních 4 týdnech zúčastnili nějakého vzdělávání, na rozdíl například od Dánska, kde to je skoro třetina obyvatel.

Cílem projektu *Koncept* (celý název: *Konceptce dalšího vzdělávání*) bylo proto navrhnout systémové prostředí pro oblast dalšího vzdělávání dospělých, a tím podpořit jak jeho potenciální účastníky, tak vzdělávací instituce i zaměstnavatele, kteří se chtějí věnovat vzdělávání svých pracovníků.

Co lidem brání dál se vzdělávat?

Hlavními bariérami pro vzdělávání v dospělosti jsou zejména finanční náročnost (hlavně nezaměstnaní a matky na mateřské dovolené); časová náročnost (prioritou v dospělosti je především práce, rodina a odpočinek); nedostatek motivace; nízká informovanost (málo informací např. o rekvalifikačních možnostech); nedůvěra v efektivnost dalšího vzdělávání při hledání lepší práce, ale také malá podpora zaměstnavatelů. Projekt *Koncept* svým dílem přispěl k dlouhodobému řešení uvedených problémů. Celkové shrnutí výsledků projektu obsahuje závěrečná studie „Systémový rozvoj dalšího vzdělávání“, která právě vychází v NÚV a je také přístupná na webových stránkách projektu.

Rating vzdělávacích institucí

Jedním z našich cílů bylo nalézt levný, jednoduchý a objektivní nástroj pro posuzování kvality vzdělávacích institucí a dosáhnout jeho zakotvení v současném systému dalšího vzdělávání, tak aby našel své uplatnění v rámci výběrových řízení a pomohl zákazníkům (včetně jednotlivců, firem i státních institucí) orientovat se v kvalitě nabízených služeb. Jedná se o návrh ratingu vzdělávacích institucí jako nástroje, který popisuje kvalitu těchto institucí v pěti stupních.

Cílem ratingu je poskytnout zákazníkovi přehledné vodítko při výběru ze vzdělávací nabídky, které mu umožní srovnávat kvalitu a cenu. Definuje minimální standard kvality vzdělávání dospělých a nastavuje principy jejího zvyšování. Hodnocení vzdělávacích institucí probíhá ve třech krocích: vlastní hodnocení vzdělávací instituce, hodnocení externím hodnotitelem, hodnocení zákazníkem. Vzdělávací instituce jsou hodnoceny podle čtyř kritérií, tedy podle lektorského zájmu, procesu vzdělávání a měření jeho efektivnosti, materiálně technického a didaktického zázemí a zákaznického komfortu. Pilotáž realizovaná v rámci projektu v roce 2013 na malém vzorku vzdělávacích institucí ověřila realizovatelnost tohoto způsobu hodnocení.

Monitoring dalšího vzdělávání

Pro tvůrce politik, strategií a koncepcí v oblasti dalšího vzdělávání jsou velmi důležité komplexní informace o vývoji dalšího vzdělávání, tedy jeho průběžný monitoring. Informace získané z monitoringu jsou užitečné i pro vzdělavatele, poradce a další instituce působící v dané oblasti. V rámci projektu *Koncept* byly realizovány zásadní kroky k vytvoření a zavedení systémového prostředí pro monitoring dalšího vzdělávání:

- uspořádání informací o dalším vzdělávání prostřednictvím indikátorů
- kombinace výsledků a dat z různých informačních zdrojů
- spolupráce sítě partnerů, kteří se zabývají sledováním různých aspektů dalšího vzdělávání
- co nejširší zpřístupnění výsledků monitoringu prostřednictvím webu

Webové stránky www.dvmonitor.cz poskytují informace o dalším vzdělávání na základě 72 indikátorů. Jsou tu připraveny souhrnné tabulky poskytující rychlou informaci o postavení ČR vůči EU-27 a jednotlivých krajů vůči ČR jako celku, a to ve všech klíčových indikátorech.

Vzdělávání v malých a středních podnicích

V projektu *Koncept* byly vyzkoušeny a systematicky vyhodnoceny a popsány různé modely vzdělávání (spojení podniků do vzdělávacího klastru, propojení podniku se specializovaným poskytovatelem vzdělávání atd.) a na základě poznatků z terénu zpracovány metodické podklady (rady i vzorové materiály) jak pro poskytovatele vzdělávání (agentury, školy, podnikatelská sdružení), tak i pro vedení firem, které se na nich může naučit systematickému přístupu k rozvoji lidských zdrojů (zjištění potřeb, stanovení priorit atd.) i vyhodnocení výběru poskytovatele vzdělávání a měření dosaženého posunu ve vzdělávání vlastních zaměstnanců.

Upozorňujeme zejména na motivační brožuru a na ni navazující e-knihu, kterou mohou zájemci také najít na webových stránkách projektu <http://www.nuov.cz/koncept>. Díky projektu *Koncept* by měli lidé získat lepší přístup k dalšímu vzdělávání, měli by mít k dispozici širokou nabídku kvalitních kurzů odpovídajících potřebám trhu práce, dostatek hodnověrných informací a také poradenské služby.

Olga Kofroňová

Kritéria hodnocení kvality vzdělávacích institucí

	Lektorské zázemí	Proces vzdělávání – měření jeho efektivity	Materiálně technické a didaktické zázemí	Zákaznický přístup – pružnost a komfortnost
★ „poskytuje základní standard“	- 35 % všech odučených hodin danou vzdělávací institucí bylo lektorováno lektorem s kvalifikačními předpoklady pro vzdělávání dospělých - Lektori jsou informováni vzd. institucí o požadavcích zákazníka před zahájením vzdělávacího programu (u 100 % vzdělávacích programů)	- Vzdělávací instituce používá závěrečné dotazníky spokojenosti účastníků nebo jinou prokazatelnou formu evaluace (aspoň u 80 % vzdělávacích programů)	- Výuka probíhá v prostorách odpovídajících psychohygienickým a hygienickým podmínkám (u 100 % vzdělávacích programů – vazba na standard učebny) - Je užíván legální software pro výuku (prokázáno platnými licencemi) - Pokud jsou poskytovány tištěné či elektronické materiály pro výuku, jsou uvedeny zdroje (neporušují autorské právo – u 100 % poskytovaných materiálů) - Kancelář vzdělávací instituce je veřejně přístupným nebytovým prostorem - Min. 1 komplexně zpracovaný vzdělávací program	- Vzdělávací nabídka je zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup - Klientům je k dispozici alespoň 1 kontaktní pracovník
★★ „zájem o klienta“	- 55 % všech odučených hodin danou vzdělávací institucí bylo lektorováno lektorem s kvalifikačními předpoklady pro vzdělávání dospělých - Lektori jsou vzdělávací institucí informováni o charakteristikách cílové skupiny jako celku před zahájením vzdělávacího programu (u 100 % vzdělávacích programů) - Lektor na konci vzdělávacího programu hodnotí míru pokroku v kompetencích účastníků (u min. 80 % vzdělávacích programů)	- Vzdělávací nabídce předchází zjišťování informací o cílové skupině jako celku a požadavcích zákazníka (u min. 80 % vzdělávacích programů) - Vzdělávací nabídka obsahuje vzdělávací cíle kontrolovatelné klientem (kompetence – u 100 % vzdělávacích programů) - Vzdělávací nabídka obsahuje seznam lektorů a jejich kvalifikaci (u 100 % vzdělávacích programů) - Vzdělávací program je zakončen zhodnocením míry pokroku v kompetencích účastníků (u min. 80 % vzdělávacích programů) - Do výuky jsou zařazovány příklady blízké praxi klienta (u 100 % vzdělávacích programů) - Vzdělávací instituce předává klientovi zpětnou vazbu ke vzdělávacímu programu	- Vzdělávací instituce má alespoň 1 učebnu stále k dispozici (příp. smluvně zajištěnou) - Vzdělávací instituce prokazatelně disponuje základním vybavením souvisejícím s obsahem teoretické a praktické výuky (u 100 % vzdělávacích programů) - Alespoň k 80 % vzdělávacích programů jsou poskytovány výukové materiály v tištěné či elektronické podobě	- Klientům je k dispozici alespoň 1 kontaktní pracovník 8 hodin denně - Klientům jsou k dispozici veřejně přístupné obchodní a reklamační podmínky
★★★ „orientace na přínos vzdělávání“	- 70 % všech odučených hodin danou vzdělávací institucí bylo lektorováno lektorem s kvalifikačními předpoklady pro vzdělávání dospělých - Vzdělávací instituce prokazatelně rozvíjí lektorské kompetence svých lektorů (aspoň 1x ročně v rozsahu min. 6 vyučovacích hodin) - Lektori jsou informováni o jednotlivých účastnících z cílové skupiny a jejich charakteristice (u 80 % vzdělávacích programů)	- Vzdělávací nabídce předchází zjišťování informací o jednotlivých účastnících z cílové skupiny (u 80 % vzdělávacích programů) - Vzdělávací programy jsou zakončeny ověřením všech cílů stanovených ve vzdělávací nabídce (u 80 % vzdělávacích programů) - Vzdělávací instituce pomáhá klientovi při zpracování vzdělávacího plánu (alespoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce ověřuje u zákazníka výsledky využívání kompetencí účastníků získaných vzdělávacím programem v praxi (po ukončení kurzu)	- Vzdělávací instituce vytváří či upravuje vzdělávací programy podle zjištěných informací o cílové skupině (u 80 % vzdělávacích programů) - Alespoň jeden vzdělávací program byl kompletně vytvořen vzdělávací institucí - Vzdělávací programy jsou komplexně zpracovány (alespoň u 80 % vzdělávacích programů) - Výuka je prováděna způsobem, který zasahuje auditivní, vizuální a kinestetickou složku vnímání účastníka (alespoň u 80 % vzdělávacích programů)	- Klientům je k dispozici pracovník pro poradenství ve vzdělávání s kvalifikací v oboru výuky - Vzdělávací instituce je schopna realizovat většinu vzdělávacích programů kdykoli v roce v místě dle přání zákazníka (nejedná-li se o výuku na spec. nepřenositelných technologiích) - Vzdělávací instituce je schopna realizovat katalogový vzdělávací program do měsíce od poptávky (alespoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce je schopna zajistit v souvislosti se vzděláváním ubytování, občerstvení a další požadavky podle přání klienta (aspoň jeden realizovaný případ) - Zákazník má možnost schválit výukové materiály (u 80 % vzdělávacích programů)
★★★★ „orientace na efektivitu vzdělávání a užití výsledků v praxi“	- 80 % všech odučených hodin lektorováno lektorem s kvalifikačními předpoklady pro vzdělávání dospělých - Vzdělávací instituce disponuje vlastním supervizorem pro kontrolu a podporu práce lektorů - Lektori vyučují na základě provedené analýzy vzdělávacích potřeb (aspoň jeden realizovaný případ)	- Vzdělávací instituce tvoří vzdělávací programy na klíč podle požadavků klienta (aspoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce provádí individuální hodnocení kompetencí účastníků před zahájením vzdělávání (aspoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce provádí závěrečnou srovnávací evaluaci kompetencí účastníků (aspoň jeden realizovaný případ)	- Multimediální didaktické pomůcky	- Vzdělávací instituce je schopna realizovat katalogový vzdělávací program do 10 prac. dnů od poptávky, vzdělávací program na míru do 2 měsíců od poptávky (aspoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce je schopna vytvořit strategický vzdělávací rozvojový plán na přání klienta (aspoň jeden realizovaný případ) - Zákazník má možnost schválit výběr lektora (u 80 % vzdělávacích programů)
★★★★★ „kreativita, inovativnost“	- 90 % všech odučených hodin danou vzdělávací institucí bylo lektorováno lektorem s kvalifikačními předpoklady pro vzdělávání dospělých - Lektor je klientovi k dispozici pro individuální konzultace i po skončení vzdělávacího programu (u 80 % vzdělávacích programů)	- Vzdělávací instituce tvoří vzdělávací programy na klíč podle požadavku klienta (vč. užití všech učebních pomůcek a metodiky výuky – aspoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce vytváří inovativní know-how (aspoň jeden realizovaný případ)	- Výuka je podporována výukovými filmy vlastní tvorby nebo jinými speciálními pomůckami (aspoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce realizuje výuku distanční formou (aspoň jeden realizovaný případ)	- Alespoň 20 % vzdělávacích programů mohou alternovat aspoň 3 lektori - Vzdělávací instituce je schopna realizovat výuku vybraných vzdělávacích programů v cizích jazycích (aspoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce je schopna zajistit udržování znalostní úrovně účastníků po skončení vzdělávacího programu (aspoň jeden realizovaný případ) - Vzdělávací instituce je schopna realizovat individuální koučování (aspoň jeden realizovaný případ)

FIRMY MAJÍ ZÁJEM O ABSOLVENTY PRACOVNÍCH STÁŽÍ

Polovinu zaměstnavatelů zajímá, zda uchazeč o práci absolvoval pracovní stáž doma či v zahraničí. Vyplývá to z dotazníkového šetření, které na konci roku 2012 provedl Dům zahraničních služeb (DZS/NAEP) mezi odbornými školami a zaměstnavateli. Cílem šetření bylo získat informace o tom, jaké mají školy a podniky zkušenosti s vysíláním a přijímáním stážistů, a to jak v České republice, tak v zahraničí.

10

Více než polovina zaměstnavatelů (56 %) zohledňuje při výběru nových zaměstnanců skutečnost, zda daný uchazeč absolvoval pracovní stáž. 64 % zaměstnavatelů upřednostňuje stáž absolvovanou přímo u nich v podniku, 56 % se spokojí se stáží v jiném podniku, pokud je však ze stejného oboru. 51 % podniků pak vítá zkušenost ze zahraniční stáže. O přínosech pracovních stáží jsou přesvědčeni i jejich absolventi.

Většina dotazovaných škol (87 %) má zkušenosti s vysíláním na pracovní stáže, přičemž tři čtvrtiny z nich vysílají žáky a studenty na stáže v rámci ČR a stejný podíl škol má zkušenosti s vysíláním žáků do zahraničí.

a neochota zaměstnavatelů přijímat stážisty – byly vnímány jako problém u menšiny škol (19 %, resp. 17,5 %). Důvody, proč zaměstnavatelé nepřijímají stážisty ve větší míře, se liší v závislosti na tom, zda jde o stáže pro učitele, žáky, studenty, nebo o zahraniční účastníky. Např. u žáků a studentů je největší překážkou personální zátěž (30 %), tj. nedostatek zaměstnanců, kteří by se stážistům věnovali.

Naproti tomu u učitelů a zahraničních účastníků uváděli zaměstnavatelé jako největší překážku nedostatečný zájem stážistů (45 % u učitelů, 47 % u zahraničních účastníků). Na dalších místech se pak řadily tyto důvody: právní předpi-

K většímu rozšíření stáží a jejich kvality by mohl přispět také nový evropský systém ECVET (Evropský systém pro přenos kreditů v odborném vzdělávání), který má usnadnit uznávání výsledků učení za účelem získání kvalifikace v rámci mobility. ECVET se snaží pomáhat při vyhledávání partnerů, definovat obsah stáží či snížit administrativní zátěž spojenou s organizací stáží. „Z pohledu zaměstnavatelů je důležité, aby žáci během studia získávali své zkušenosti také v reálném pracovním prostředí, protože to umožní jejich hladký přestup na trh práce a získání zaměstnání,“ říká Ing. Miloš Rathouský, člen týmu expertů projektu ECVET Experts.

Uznávání výsledků učení

Dovednosti a znalosti, které si žáci a studenti na stážích osvojili, uznává 40 % dotazovaných škol bez potřeby je dále ověřovat.

Naopak necelá pětina škol tyto znalosti vůbec nezohledňuje. 17 % škol znalosti získané na stáži ověřuje a poté známkuje nebo jinak započítává do výsledků studenta a stejné procento je sice ověřuje, ale dále už nezohledňuje.

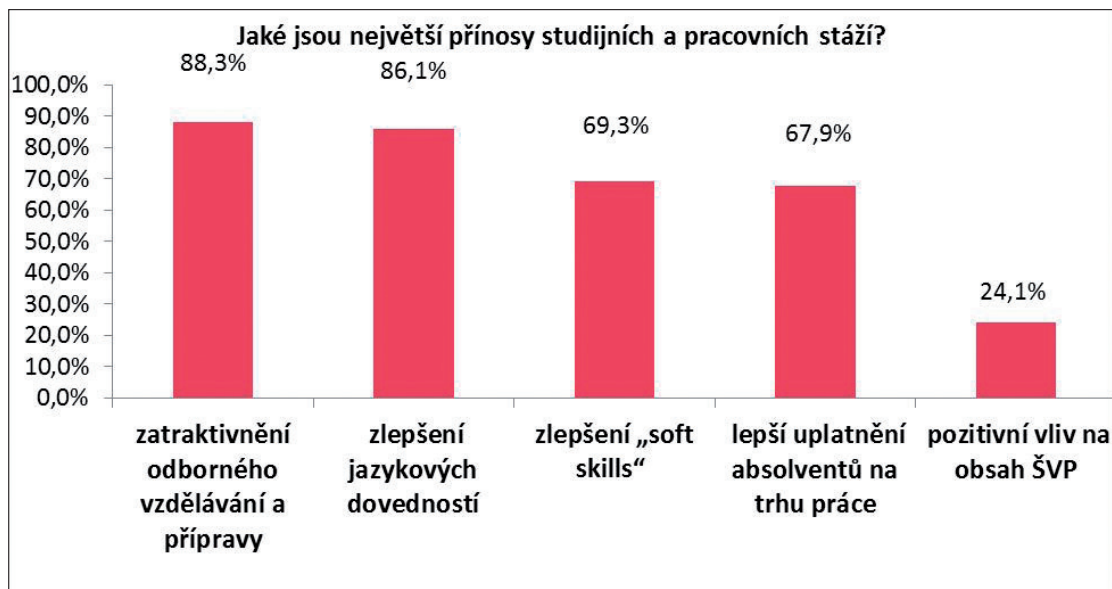
Prvky ECVET zavádí v českém prostředí od konce minulého roku také projekt Pospolu – Podpora spolupráce škol a firem. Školám a firmám, které mají navázané partnerství, například na seminářích se zahraničními lektory, radí, jak efektivněji spolupracovat a jak vzájemnou spolupráci ještě prohloubit. „Zástupci zaměstnavatelů

a odborných škol měli možnost si během květnových workshopů vyslechnout příklady dobré praxe efektivní spolupráce, společně definovat největší obtíže při realizaci stáží nebo prakticky vyzkoušet tvorbu jednotek výsledků učení. Věříme, že prakticky orientovaný seminář pomohl využít ECVET jako nástroj pro zefektivnění spolupráce podniků a odborných škol,“ říká řešitelka projektu ECVET Experts Lenka Chvátilová z Národního ústavu pro vzdělávání.

Zdroj: Tisková zpráva z dotazníkového šetření provedeného v zimě 2012 v rámci projektu National Teams of ECVET Experts 2012–2013, za finanční podpory Programu celoživotního učení Evropské komise a MŠMT. Pro dotazování bylo osloveno 410 škol a 181 zaměstnavatelů. Návratnost dotazníků byla relativně vysoká; 33 % u škol (137 odpovědí) a 39 % u zaměstnavatelů (70 odpovědí). Šetření bylo anonymní, respondenti zastupovali všechny kraje ČR.

Více informací najdete na www.ecvet.cz, www.naep.cz a www.projektpospolu.cz.

Lucie Šnajdrová

Mobilita učitelů je o něco nižší – do zahraničí je vysílá jen polovina škol. Při vysílání žáků na stáže školy nejčastěji využívají program Leonardo da Vinci (66 %). S přijímáním stážistů mají zaměstnavatelé zapojení do výzkumu spíše menší zkušenosti. Žáky či studenty přijímá 67 % oslovených podniků, učitele však naprostá menšina (pouze 14 %). Naproti tomu téměř jedna čtvrtina zaměstnavatelů má zkušenost s přijímáním stážistů (žáků, studentů i učitelů) ze zahraničí. Tyto údaje by přitom mohly být ještě vyšší, protože 40 % respondentů uvedlo, že mají zájem přijímat stážisty i ze zahraničí. Jen 20 % zaměstnavatelů uvedlo zkušenost s projekty programu Leonardo da Vinci, 40 % respondentů tento program dokonce vůbec neznalo.

Největší překážkou nedostatečná znalost jazyků

Jako největší problém při plánování stáží se ukázaly administrativní náročnost (62 %), malá jazyková vybavenost vysílaných osob (58 %) a finanční náročnost (54 %). Důvody, které často zaznívají – nechuť cestovat

sy a legislativní podmínky, administrativní zátěž, finanční náročnost a nedostatečná odbornost. U posledního bodu poměrně výrazně vyčnívají žáci a studenti (17 %), u učitelů a zahraničních účastníků je tento důvod spíše minoritní (5 %, resp. 4 %). Velmi odlišné názory škol a zaměstnavatelů se projevily u otázky týkající se souladu školních vzdělávacích programů a požadavků pracovního trhu. Zatímco polovina škol odpověděla, že ŠVP a pracovní trh jsou v souladu, naprostá většina zaměstnavatelů (84 %) je opačného názoru. Shoda naopak panuje v názoru, že by studijní a pracovní stáže mohly přispět ke zlepšení této situace – myslí si to 94 % škol a 89 % zaměstnavatelů zapojených do šetření.

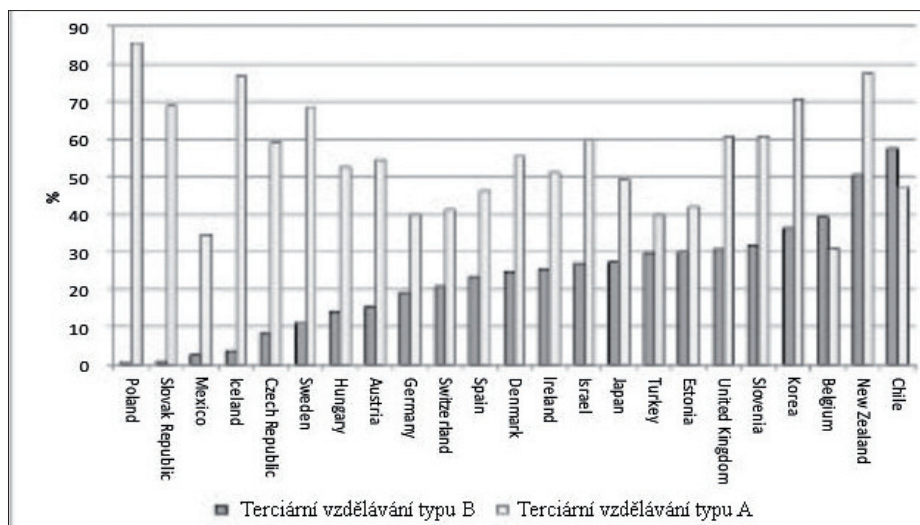
Jak zvýšit počet stážistů?

Ke zvýšení počtu i kvality stáží navrhovali zaměstnavatelé v šetření nejčastěji tato opatření: zvýšení finanční motivace (např. v podobě daňových úlev) – 73 %, vytvoření nástroje na snadnější vyhledávání partnerů a navazování spolupráce (54 %) a zjednodušení administrativní procedury (30 %).

POSTSEKUNDÁRNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Ve prospěch postsekundárního odborného vzdělávání hovoří zejména silné spojení s trhem práce, užší spolupráce se zaměstnavateli a uspokojení poptávky lidí, kteří nechtějí nebo nemohou absolvovat delší akademické programy. Současnou situací tohoto systému vzdělávání, který v ČR poskytují hlavně vyšší odborné školy, se zabývá publikace OECD Post-Secondary Vocational Education and Training.

Požadavky trhu práce se v posledních letech mění, zaměstnání častěji vyžadují kombinaci oborově specifických kvalifikací a všeobecných kompetencí, které zaměstnancům umožňují efektivně komunikovat, řešit problémy a získávat nové znalosti a dovednosti. V důsledku tohoto vývoje se v mnoha zemích OECD zvyšuje stupeň dosaženého vzdělání. Programy postsekundárního odborného vzdělávání (dále PSOV) jsou obvykle zařazeny mezi sekundárními a delšími akademickými postsekundárními programy. Instituce PSOV obvykle nefigurují v globálních žebříčcích vysokých škol, které se více zaměřují na výzkum, přitahují studenty a učitele s nejlepšími výsledky a poskytují přístup k prestižním zaměstnáním. PSOV je často považováno za druhou volbu a za méně atraktivní než vysokoškolské vzdělávání, přesto se v mnoha zemích rychle rozvíjí. Napomáhá k tomu především silné spojení s trhem práce a užší spolupráce se zaměstnavateli. Školy PSOV se zaměřují na poptávku zaměstnavatelů po vyšších profesních a odborných kvalifikacích a na zájem lidí, kteří nevstupují do akademických studijních programů, o vyšší vzdělávání. Poskytovatelé PSOV jsou poptávkou vedeni k tomu, aby vytvářeli silná spojení s místními podniky,

A - delší teoreticky zaměřené programy B - kratší teoreticky zaměřené programy

pokryli i vzdálené oblasti a věnovali se méně majetným studentům. Systémy PSOV se zaměřují buď na přípravu mladých lidí pro specifická povolání, nebo na zvyšování kvalifikace a přeškolení pracovních sil, popř. spojují oba úkoly dohromady. V některých zemích se rozdělení mezi akademickými na výzkum orientovanými programy a PSOV postupně stírá.

Prostupnost vzdělávacích systémů

Dobře fungující cesty a spolupráce mezi PSOV a delšími akademickými programy jsou důležitými předpoklady pro přechod mezi různými stupni vzdělávání a pro zlepšení možnosti celkového postupu ve vzdělávání. Přechod může být ovšem problematický, protože kvalifikace PSOV jsou někdy univerzitami považovány za nedostatečné pro přijetí do delších akademických programů a absolventi mohou být vyzváni ke splnění dodatečných kritérií. V některých zemích (např. v Dánsku) je obvykle při přechodu z profesních bakalářských do magisterských programů vyžadováno doplnění dalších kurzů. Ve Skotsku byl rozšířen přístup absolventů programů krátkého cyklu do programů bakalářského stupně prostřednictvím dohod o uznávání studia, avšak míra uznávání dosažené kvalifikace se na různých skotských univerzitách liší, zejména přístup do prestižnějších institucí zůstává omezen.

V USA a Kanadě je přechod v rámci postsekundárního vzdělávání obvykle možný v závislosti na kurzech, které studenti absolvovali během předchozích etap studia, a na obsahu pravidel a podmínek přechodu.

Pro zlepšení spolupráce mezi PSOV a delšími akademickými programy a prostupnosti mezi nimi je třeba zajistit, aby terciární vzdělávání efektivně integrovalo PSOV a poskytlo mu jasnou roli, umožnit vyvážený rozvoj akademického vzdělávání a profesních programů a vytvořit průchodné cesty mezi PSOV a akademickými programy.

Pramen: Post-Secondary Vocational Education and Training. Pathways and Partnerships. Paris: OECD, 2012. ISBN 9789264097551. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/post-secondary-vocational-education-and-training_9789264097551-en

Alena Nová

SYSTÉMY POSTSEKUNDÁRNÍHO ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Španělsko

PSOV je poskytováno v rámci „vyššího“ odborného vzdělávání a přípravy (OVP). Uchazeči jsou přijímáni na základě studijních výsledků, nevyžaduje se předchozí pracovní zkušenost. Odborná praxe je povinnou součástí studijního programu, školné se neplatí. Tato forma vzdělávání je určena hlavně pro počáteční přípravu ke vstupu na trh práce.

Švýcarsko

Vzdělávací systém zahrnuje několik stupňů PSOV, univerzity aplikovaných věd navíc poskytují profesní bakalářské programy. Hlavním úkolem PSOV je umožnit lidem, kteří již vstoupili na trh práce, získat vyšší úroveň kvalifikace v určité oblasti a stavět přitom na jejich současných znalostech a vzdělání. Při vstupu do programů dalšího vzdělávání jsou vyžadovány relevantní pracovní zkušenosti.

Dánsko

Systém PSOV se věnuje jednak počátečnímu odbornému vzdělávání, jednak zvyšování kvalifikace dospělých. Profesní akademie organizují dvouleté diplomové studium, vysoké školy poskytují profesní bakalářské programy. Vzdělávání je realizováno jak v denním studiu (bezplatně), tak v paralelním systému vytvořeném pro dospělé (studenti platí školné). Pro přijetí k prezenčnímu studiu není třeba mít praxi, kombinované studium vyžaduje relevantní profesní zkušenost. Odborná praxe je povinná pouze v programech denního studia.

USA

Ve Spojených státech, podobně jako v některých dalších anglicky mluvících zemích, neexistuje samostatné odborné vzdělávání na středoškolské úrovni. Odborné vzdělávání a příprava jsou poskytovány hlavně v rámci postsekundárního vzdělávání, a to zejména v tzv. Community Colleges. Univerzity souběžně s tím nabízejí širokou škálu akademických nebo profesních programů v délce čtyř nebo dvou let a řadu kratších programů. V USA, stejně jako např. v Koreji a Kanadě, platí velká většina studentů v postsekundárním vzdělávání (včetně PSOV) školné.

NEZAMĚŠTNANOST MLÁDEŽE V EVROPĚ

Nezaměstnanost mládeže je velkým problémem současné Evropy, její výrazný nárůst zaznamenala v posledních letech kromě jihoevropských zemí i Velká Británie. Londýnská Work Foundation ve své studii uvedla příklady, jak se tento problém řeší v Německu, Dánsku, Nizozemsku a Austrálii.

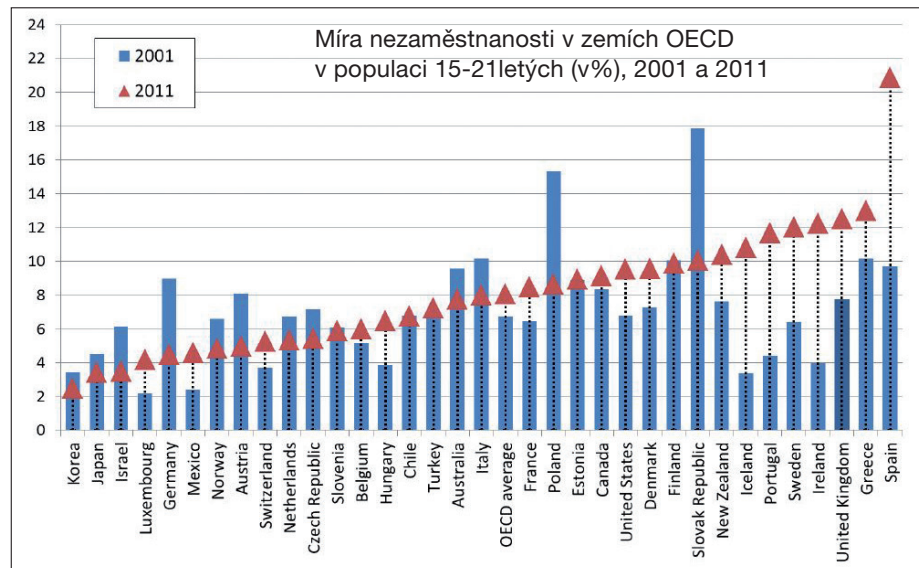
Míra nezaměstnanosti mládeže (definovaná jako podíl nezaměstnaných na celkové populaci mladých lidí ve věku 15–24 let) vzrostla v Evropské unii v letech 2007–2011 o 2 % na přibližně 9 %. Ve Velké Británii se podíl mladých lidí bez práce zvýšil z 9 na 12 %, tedy na hodnotu převyšující průměr EU. Ješ-

práci ve službách ztížily mladým lidem přechod ze vzdělávání na trh práce. Rozšíření vysoce kvalifikovaných profesí, podobně jako nárůst zákaznický orientovaného sektoru služeb vyvolaly požadavek tzv. měkkých dovedností. Pokud mladým lidem tyto dovednosti chybějí, jsou na trhu práce zne-

stabilní a nízkou úroveň míry nezaměstnanosti mládeže (v roce 2011 nedosahovala 6 %). Dostupnost flexibilních zaměstnání na částečný úvazek podporuje zaměstnanost mladých lidí, tyto pracovní příležitosti slouží jako odrazové můstky ke stálé práci na plný úvazek a pomáhají mladým lidem získat pracovní zkušenosti, rozvíjet lidský kapitál a budovat sociální kontakty.

Aktivní politika trhu práce

Ačkoli Dánsko zaznamenalo relativně značný nárůst míry nezaměstnanosti mládeže v době recese (v roce 2011 mírně přesahovala průměr EU – 9,6 %), dlouhodobá nezaměstnanost mladých lidí je zde stále jedna z nejnižších v Evropě. Dánsko, podobně jako Švédsko, je považováno za lídra v realizaci aktivní politiky trhu práce (dále APTP), výdaje na tato opatření jsou v Dánsku nejvyšší ze zemí OECD. Programy APTP poskytují nezaměstnaným poradenství a umožňují zvýšení kvalifikace, nabízejí praktické „školení v zaměstnání“ určené lidem, kteří potřebují prozkoumat možné profesní příležitosti, nebo těm, kteří nemají dostatečnou kvalifikaci nutnou ke vstupu do této profese běžnou cestou. Dotovaná zaměstnání jsou využívána k získání dovedností, které zlepšují zaměstnatelnost uchazečů (specifické dovednosti, jazykové nebo sociální dovednosti). V Austrálii se nezaměstnanost mládeže udržela na relativně nízké úrovni po celou poslední dekádu, v roce 2011 dosahovala necelých 8 %. Hlavní překážkou v zaměstnatelnosti mladých Australanů je podobně jako ve Velké Británii nedostatek pracovních zkušeností. Na tento problém reaguje iniciativa „Work for the dole“ (Pracuj pro podporu), zavedená v roce 1997, jejímž cílem je poskytnout mladým uchazečům o zaměstnání praxi, kontakty, zlepšit jejich komunikační dovednosti a motivaci a umožnit jim podílet se na projektech cenných pro společnost. Od uchazečů o zaměstnání ve věku 18 až 49 let registrovaných na „úřadu práce“ 12 měsíců nebo déle je vyžadována účast na praxi v délce minimálně 26 týdnů pro každých dalších 12 měsíců, kdy budou využívat služeb úřadu. Dosavadní výsledky tohoto povinného opatření však zpochybňují jeho udržitelnost.

tě výrazněji se situace zhoršila ve Španělsku, Irsku a Řecku, kde v uvedeném období stoupla míra nezaměstnanosti mládeže, přičemž ve Španělsku dokonce překročila hranici 20 %. Na druhou stranu například v Nizozemsku a Švýcarsku se podíl mladých nezaměstnaných nezměnil, a v Německu poklesl o 2 %. Nezaměstnanost mladých lidí je ovšem mnohem vyšší, měřili-li se jako podíl na celkové ekonomicky aktivní populaci, s vyloučením studujících. Ve Španělsku a Řecku dosahuje okolo 45 %, průměr EU je přibližně 23 %. Nejnezpokojivější je nárůst dlouhodobě nezaměstnanosti, která způsobuje, že mladí lidé ztrácejí spojení se světem práce. Ve Velké Británii se počet dlouhodobě nezaměstnaných mezi mladými za posledních deset let zčtyřnásobil, v Itálii považuje hledání práce za beznadějnější již 10 % mladých lidí.

Velká Británie: Příčiny problémů

Ve Velké Británii je bez práce téměř milion mladých lidí, více než 250 tisíc z nich hledá uplatnění déle než rok. Nezaměstnanost mládeže se zde navíc prohlubuje i v době hospodářského růstu, zatímco v některých zemích zůstává nízká i v době hospodářského poklesu. Příčinou této situace je pravděpodobně kombinace několika faktorů. Okolo roku 2005 se pozornost aktivní politiky trhu práce přesunula od mladých lidí k jiným příjemcům dávek (např. rodiče samoživitelé), což se mohlo negativně odrazit na schopnosti mladých lidí zapojit se do pracovního procesu. Přechod k ekonomice založené na práci ve službách a vzrůstající konkurence mezi uchazeči o nízkopříjmovou

výhodnosti. Po sobě jdoucí vlády usilovaly o zvýšení počtu mladých lidí, kteří zůstanou déle ve vzdělávání a získají vyšší kvalifikaci. V důsledku toho vzrostla minimální úroveň kvalifikace požadovaná zaměstnavateli, což poškodilo mladé lidi, kteří se rozhodli opustit vzdělávání dříve.

Duální systém učnovství

Příčinu rozdílů v nezaměstnanosti mládeže v jednotlivých zemích lze hledat např. ve vzdělávacích systémech, institucích trhu práce a v síle národní ekonomiky. Svoji roli hrají také uplatňovaná politická opatření. I když není možné mechanicky importovat úspěšnou politiku z jedné země do druhé, lze se z dobrých zahraničních příkladů alespoň poučit. The Work Foundation si za tímto účelem vybrala čtyři země – Německo, Nizozemsko, Dánsko a Austrálii. V Německu se nezaměstnanost mládeže snižovala od roku 2005, pokles přitom pokračoval i v době recese. V roce 2011 dosahovala míra nezaměstnanosti v populaci 15–24letých 4,5 %, což je výrazně pod průměrem EU (9 %). Přechod mezi školou a zaměstnáním zde usnadňuje duální systém učnovství, který propojuje vzdělávání s trhem práce. Odborné školy zajišťují svým žákům minimálně 12 hodin teoretické výuky týdně, z nichž 8 je věnováno odborným předmětům a 4 všeobecným (např. němčina a ekonomika). Žáci tak obvykle tráví tři dny v týdnu na pracovišti a za práci dostávají mzdu. Systém odborného vzdělávání a přípravy je klíčovým prvkem německého vzdělávacího systému a dostává velkou finanční podporu. Nizozemsku se během posledního desetiletí podařilo udržet

Pramen: Crowley, Lizzie, Jones, Katy, Cominetti, Nye and Gulliford, Jenny. International Lessons: Youth unemployment in the global context. London: The Work Foundation, 2013. http://www.theworkfoundation.com/DownloadPublication/Report/329_International%20Lessons.pdf

Alena Nová

NÚV Národní ústav pro vzdělávání
školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

VZDĚLÁVÁNÍ

čtvrtletník Národního ústavu pro vzdělávání

Ročník 2, ISSN 1805-3394

Číslo 2/2013 vyšlo 15. 6. 2013

Vydává: NÚV, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10

Tel.: 274 022 111

www.nuv.cz, redakce@nuv.cz

Redakce: Zoja Franklová, Alena Nová, Jan Klufa

Grafika a sazba: Jan Velický